

ROADMAP

**SÅDAN ARBEJDER VI MED
BIODIVERSITET OG REHABILITERING
I VORES GRUSGRAVE**

ANSVARLIG INDVENDING AF RÅSTOFFER ER AFGØRENDE FOR VORES PLANTE- OG DYRELIV

CASPER MATHIASEN,
DIREKTØR

TRINE LØBNER,
DAGLIG LÉDER

FORORD

EN NØDVENDIGHED FOR VÆKST OG UDVIKLING I DANMARK

Råstoffer som sand, sten og grus indgår i alle byggerier i Danmark – alt lige fra broer og veje til hospitaler og parcelhuse. Indvinding af råstoffer fra den danske undergrund er derfor nødvendigt, for at vi kan skabe vækst og udvikling i Danmark.

Men indvinding af råstoffer påvirker også både mennesker, natur og miljø. Det er en kendsgerning, som vi er meget bevidste om i Kudsk & Dahl. Vi lever i en tid, hvor biodiversiteten fortsat er under pres både i Danmark og resten af verden. Faktisk er en femtedel af dyr, planter og svampe ifølge Biodiversitetsrådet truede af udryddelse eller er allerede uddøde i Danmark. Det er en udvikling, som må og skal vendes, og det har vi et klart mål om at bidrage til i Kudsk & Dahl.

VI VIL EFTERLADE VORES JORD BEDRE, END DA VI OVERTOG DEN

Som en af Danmarks ældste og førende virksomheder inden for indvinding af råstoffer ønsker vi i Kudsk & Dahl at gå forrest, når det kommer til hensyntagen til vores omgivelser. Vi bærer et naturligt ansvar for at efterlade naturen i en god for-

fatning og med det mindst mulige aftryk, når vi indvinder råstoffer. Vi tilstræber derfor absolut størst mulig ansvarlighed både før, under og efter indvindingsprocessen. Og vores mål er ufravigeligt: Vi vil efterlade vores indvindingsområder i bedre stand, end da vi overtog dem.

Ofte går vi ind i områder uden særlig naturmæssig værdi eller anvendelse fra lokalbefolkningen. Vi sigter derfor efter at videregive områder, der ikke alene giver plads til et vildt plante- og dyreliv, men som også indbyder til både afslapning og adspredelse i det fri og dermed giver større værdi for lokalområdet.

Vores arealer skal ganske enkelt kunne fremme natur, insekter og dyreliv, når vi løbende afslutter vores aktiviteter og reetablerer områderne. Samtidig skal et rigt plante- og dyreliv også kunne komme vores naboer og lokalområder til gavn, idet vi vil skabe nogle gode rekreative rammer for de lokalsamfund, vi er en del af.

VI VIL SÆTTE DET MINDST MULIGE AFTRYK PÅ MILJØET

I Kudsk & Dahl er vi af den overbevisning, at vi kun bør trække de ressourcer

op af den danske undergrund, som vi har absolut mest behov for. Derfor indgår vi i samarbejdet om at skabe cirkulær økonomi i bygge- og anlægssektoren, hvor vi nedbryder betonrester med henblik på op-cycling og genanvendelse af de råstoffer, der indgår heri. Derudover opsamler vi i Kudsk & Dahl regn- og procesvand, som vi genanvender. På den måde skåner vi naturen mest muligt.

Samtidig har vi omlagt flere af vores produktionsmaskiner i vores grusgrave fra diesel til el. Det har vi gjort for at nedbringe vores påvirkning af vores omgivelser mest muligt, mens indvindingen står på. Det gælder både udledning af CO₂, støj og generelt arbejdsmiljø for vores medarbejdere.

Vi håber, du vil læse mere om, hvordan vi i Kudsk & Dahl arbejder med biodiversitet og rehabilitering i forbindelse med indvinding af råstoffer på ansvarlig vis.

Med venlig hilsen
Trine Løbner & Casper Mathiasen

INDHOLD

03 Forord

05 Om Kudsk & Dahl

Her indvinder vi:

06 Nørre Hostrup grusgrav

07 Dybvad / Andholm grusgrav

08 Fokusområder

10 Vores principper

12 Roadmap for ansvarlig indvinding af råstoffer

Indvindingsarbejdets tre faser:

13 Fase 1: Før vi indvinder

14 Fase 2: Mens vi indvinder

16 Fase 3: Efter indvinding

18 Mål og KPI'er for øget biodiversitet

VORES MÅL:

**VI VIL VIDEREGIVE
GRUSGRAVENE I BEDRE
STAND, END DA VI
OVERTOG DEM.**

OM KUDSK & DAHL

Kudsk & Dahl A/S er en dansk råstofvirksomhed, som blev grundlagt tilbage i år 1937. Vi har i dag 15 medarbejdere, som hver og én bidrager til Kudsk & Dahls position som eksperter i produktion af råstoffer af høj kvalitet til byggebranchen og private.

Kudsk & Dahl producerer omkring 800.000 tons sand, sten og grus på årsbasis fra vores to aktive grusgrave i henholdsvis Nørre Hostrup og Dybvad/Andholm. Tidligere har vi rådet over en tredje grusgrav i Oksenvad, som i dag har fået nyt liv og er blevet re-etableret til et naturskønt område.

Kudsk & Dahl har hovedkontor i Vojens og har samtidig eget tilslagslaboratorium, der sikrer, at alle produkter bliver omhyggeligt kontrolleret, kvalitetssikret og certificeret i henhold til relevante og gældende prøvningsstandarder af sand, sten og grus. Laboratoriet overvåges i lighed med Kudsk & Dahl af et notificerende organ, som udsteder certifikat i henhold til "EN 12620 Tilslag til beton" samt attesterer i overensstemmelse med betonstandard "EN 206" og det nationale annek "EN 206 DK NA". Laboratoriet tester også bundsik-

ring og stabilgrus til vejbyggeri, når dokumentationen efterspørges af vores kunder.

Udover indvinding af jomfruelige råstoffer sørger vi i Kudsk & Dahl for at producere og dokumentere nedknust restbeton fra betonproduktionen i Unicon A/S. Den nedknuste og sigtede restbeton testes og dokumenteres i henhold til gældende standarder, så det er muligt at anvende det som tilslag til beton. På den måde erstatter den nedknuste beton anvendelsen af jomfruelige materialer og bidrager dermed til at løse den tiltagende knaphed på naturlige ressourcer.

Siden 2008 har Kudsk & Dahl været ejet af Danmarks største betonvirksomhed Unicon, og i dag udgør vi en vigtig del af Unicons aktiviteter inden for produktion af tilslagsmaterialer. Begge selskaber er en del af den multinationale koncern Cementir Holding, der opererer i 18 lande.

Læs mere på Kudsk-Dahl.dk, Unicon.dk og Cementirholding.com

1937

GRUNDLAGT

Kudsk & Dahl er en dansk råstofvirksomhed, som blev grundlagt tilbage i år 1937

2

AKTIVE GRUSGRAVE

Kudsk & Dahl har to aktive grusgrave i henholdsvis Nørre Hostrup og Dybvad/Andholm

15

MEDARBEJDERE

Kudsk & Dahl tæller i dag 15 medarbejdere i produktionen og har derudover medarbejdere i forskellige stabsfunktioner

800.000

TONS SAND, STEN & GRUS

Kudsk & Dahl producerer omkring 800.000 tons sand, sten og grus på årsbasis

HER INDVINDER VI:

NØRRE HOSTRUP GRUSGRAV

Vores aktiviteter i Nørre Hostrup går tilbage til år 2007. Her indvinder vi årligt cirka 400.000 tons sand, sten og grus. Foruden vores kerneaktiviteter har vi også planlagt og igangsat en lang række initiativer, som skal forbedre biodiversiteten i området løbende.

SAMARBEJDE MED LOKALE LANDMÆND
OM AT FREMME BIODIVERSITET

ETABLERING AF SØLANDSKAB FOR AT
TILTRÆKKE INSEKTER OG PADDER

ETABLERING AF GRØNNE KORRIDORER FOR AT
FREMMEDYR- OG PLANTEARTERS BEVÆGELSE

FAKTA OM NØRRE HOSTRUP GRUSGRAV

Nuværende status	Aktivt hovedproduktionssted for sand, sten og grus
Arealtilladelse	105 hektar
Tilladelser	Indvinding indtil 2032
Antal år, grusgraven har reserver til	Mere end 10 år

DYBVAD / ANDHOLM GRUSGRAV

Vores aktiviteter i Dybvad / Andholm går tilbage til år 2000. Her indvinder vi årligt cirka 400.000 tons sand, sten og grus. Foruden vores kerneaktiviteter har vi også planlagt en lang række initiativer, som skal forbedre biodiversiteten i området løbende. Vi stræber efter, at de indsigter, vi opnår fra vores arbejde med biodiversitet i grusgraven i Nørre Hostrup, kan fungere som en inspirationskilde og fremme en positiv udvikling af det naturlige miljø og biodiversiteten i grusgraven i Dybvad.

BEVARING AF STEJLE SKRÆNTER, SOM SKAL VÆRE LEVESTED FOR INSEKTER MV.

SAMARBEJDE MED LOKAL SKOLE OM ETABLERING AF LEVESTEDER FOR INSEKTER, FUGLE MV.

BEVARING AF SØLANDSKABER

FOKUS PÅ BIODIVERSITET I DE OMRÅDER, HVOR DER IKKE GRAVES

UNDGÅELSE AF MULDJORD I EFTER-BEHANDLINGEN, HVOR DET ER MULIGT

Nuværende status	Aktivt hovedproduktionssted for sand, sten og grus
Arealtilladelse	28 hektar
Tilladelser	Indvinding indtil 2027
Antal år, grusgraven har reserver til	Mere end 10 år

FOKUSOMRÅDER

For at udvise mest muligt hensyn til den eksisterende biodiversitet i områderne, hvor vi indvinder, og samtidig styrke betingelserne for en styrket biodiversitet arbejder Kudsk & Dahl ligeledes med fire bestemte fokusområder.

Fokusområderne tager udgangspunkt i en 2030-strategi udarbejdet af CEMBUREAU (The European Cement Association), der fungerer som repræsentativ organisation for cementindustrien i Europa. CEMBUREAUs strategi er udviklet med henblik på at styrke biodiversiteten og reducere risici for tab af biologisk mangfoldighed.

Kudsk & Dahl støtter og følger derfor CEMBUREAUs standarder og mål for bio-

diversitet. Rehabiliterings- og biodiversitetsplanerne i vores grusgrave har derfor ligeledes til hensigt at sikre, at vi lever op til CEMBUREAUs fire mål inden for økosystemer, bestøvende insekter, invasive arter og beskyttede arter i forbindelse med vores aktiviteter.

Denne støtte manifesteres gennem Kudsk & Dahls interne politik for biodiversitet, der er omhyggeligt udformet i overensstemmelse med de identificerede fokusområder fra foreningen og Cementirs politik for rehabilitering og biodiversitet. Disse bestræbelser er en integreret del af Kudsk & Dahls målsætning om at være førende i branchen.

1. FOKUSOMRÅDE

ØKOSYSTEM, REHABILITERING OG SERVICES

Vi bestræber at etablere og opretholde et stabilt, selvregulerende økosystem, der harmonerer med det naturlige miljø og er tilpasset fremtidig arealanvendelse.

2. FOKUSOMRÅDE

EU'S BESTØVER INITIATIV

Vi ønsker at beskytte og fremme bestøverpopulationer, især bier og insekter, der er afgørende for plantebestøvning. Initiativet sigter mod at takle trusler som habitatforringelse, pesticider og sygdomme, og arbejder for at skabe bedre levesteder og beskyttelsestiltag for at bevare og styrke bestøverpopulationer i Europa.

3. FOKUSOMRÅDE

INVASIVE ARTER (FOKUS PÅ PLANTER)

Vi vil reducere antallet af hjemmehørende arter, der trues af invasive fremmede plantearter. Formålet er at identificere invasive plantearter og træffe foranstaltninger til at eliminere og kontrollere deres spredning, som kan true biodiversiteten.

4. FOKUSOMRÅDE

BESKYTTEDE ARTER

Vi har som mål at beskytte arter herunder planter, bestøvere, hvirvelløse dyr, padder, krybdyr, pattedyr og fugle.

VORES PRINCIPPER

Udnyttelsen af naturlige ressourcer påvirker uundgåeligt de omkringliggende naturlige og samfundsmæssige miljøer, mens vi indvinder råstoffer. At reducere denne påvirkning på miljøet udgør en væsentlig prioritet for Kudsk & Dahl som en integreret del af vores bestræbelser på at opnå en bæredygtig drift, hvor der gives plads til naturen allerede, mens vi indvinder.

Kudsk & Dahl arbejder ud fra en række principper, der er udformet med udgangspunkt i Cementirs retningslinjer for Rehabilitering og Biodiversitet i overensstemmelse med industriens standarder. Vores principper har til hensigt at sikre både rehabilitering og biodiversitet i de områder, hvor vi har aktiviteter. Principperne er integreret i alle faser af indvindingsprocessen - fra planlægning og indvinding til nedlukning og reetablering. Med udgangspunkt i principperne strukturerer vi vores

initiativer, der skal bevare biodiversitet og samtidig sikre, at samfundsmæssige og miljømæssige udfordringer identificeres og løses.

Principperne dækker med andre ord over initiativer udført både før, under og efter selve indvindingsprocessen, hvilket skal sikre, at Kudsk & Dahl arbejder hen mod vores erklærede mål om at videregive vores indvindingsarealer i bedre stand, end da vi overtog dem.

Kudsk & Dahl inddeler på den baggrund arbejdet i den enkelte grusgrav i tre faser fordelt over grusgravens levetid:

1. opstartsfasen – før indvinding
2. indvindingsfasen – under indvinding
3. afslutningsfasen – efter indvinding

**KUDSK & DAHL ARBEJDER UD
FRA EN RÆKKE PRINCIPPER,
DER ALLE HAR TIL HENSIGT AT
SIKRE BÅDE REHABILITERING OG
BIODIVERSITET I DE OMRÅDER,
HVOR VI HAR AKTIVITETER.**

VORES PRINCIPPER INDEBÆRER:

REHABILITERINGSPLAN

Inden påbegyndelse af enhver indvindingsaktivitet skal der udarbejdes omfattende rehabiliteringsplaner, som er en del af Kudsk & Dahls procedurer. Målet med disse planer er at sikre, at de områder, hvor indvinding finder sted, forbliver sikre for besøgende og stabile i forhold til økosystemets sundhed, efter vores aktiviteter er afsluttede.

BIODIVERSITETSFORVALTNINGSPLAN

Der skal udarbejdes målrettede biodiversitetsforvaltningsplaner specifikt rettet mod indvindingsområder, der er særligt følsomme over for biodiversitetspåvirkninger og samtidig besidder en betydelig rigdom af biologisk mangfoldighed. Formålet med disse strategier er at identificere og implementere initiativer, der sigter mod at bevare og beskytte den biologiske variation i disse indvindingsområder. Dette er ikke et lovmæssigt krav, men et krav Kudsk & Dahl samt Cementir selv stiller.

OVERVÅGNINGSPLAN

En overvågningsplan skal udarbejdes som en integreret del af både Rehabiliteringsplanerne og Biodiversitetsforvaltningsplanerne. Denne plan skal sikre nøjagtig dokumentation og måling af fremskridt og resultater i forhold til områdets biodiversitet. Afledt af overvågningsplanens resultater træffes passende korrigerende tiltag for at sikre overholdelsen af Kudsk & Dahls principper og mål for biodiversitet. Dette er ikke et lovmæssigt krav, men et krav Kudsk & Dahl samt Cementir selv stiller.

INVOLVERING AF INTERESSETER

For at sikre vedvarende bæredygtighed for både Rehabiliteringsplanerne og Biodiversitetsforvaltningsplanerne engageres interessenter på alle trin i indvindingsprocessen. Dette sikrer en kontinuerlig optimering af arbejdet med biodiversitet. Dette er ikke et lovmæssigt krav, men et krav Kudsk & Dahl samt Cementir selv stiller.

ROADMAP FOR

ANSVARLIG INDVINDING AF RÅSTOFFER

Roadmappet – eller køreplanen – angiver de initiativer, der iværksættes for at opfylde de overordnede principper og mål for bevaring og forbedring af biodiversitet i de områder, hvor vi indvinder råstoffer – både i nuværende og fremtidige grusgrave.

Det er kort sagt et overblik over vores vej mod at nå i mål med ambitionen om at videregive vores indvindingsarealer i en bedre stand, end da vi overtog dem. Og som det fremgår i figuren til højre, starter indsatsen allerede før, vi begynder at indvinde råstoffer i et givent område.

	FØR	UNDER	EFTER	
INITIATIVER OG MÅL	KUDSK & DAHL VIL			
	Samarbejde med kommuner om at fokusere på biodiversitet	→		
	Samarbejde med lokale landmænd om at fremme biodiversitet	→		
	Bevare en hektar, som konstant fokuserer på biodiversitet	→		
	Undgå beplantning af råstofgrave, særligt sydvendte skrænter		→	
	Etablere sølandskab for at tiltrække insekter og padder		→	
	Etablere levesteder for insekter, fugle mv.		→	
	Etablere bunker af sten og træstammer som skjul for insekter mv.		→	
	Fokusere på biodiversitet i områder, hvor der ikke graves		→	
	Etablere grønne korridorer for at fremme dyr og plantearters bevægelse		→	
	Etablere natur i stedet for landbrug			→
	Undgå muldjord i efterbehandling, hvor det er muligt			→
	Bevare stejle skrænter, som skal være levested for insekter mv.			→
Etablere stier, herunder ridestier til fordel for lokalsamfundet			→	

INDVINDINGSARBEJDETS TRE FASER • FASE 1:

FØR VI INDVINDER

Opstartsfasen er første fase af livscyklusen for vores grusgrave, og denne indledes, når et nyt område er udpeget til kommende indvindingsaktiviteter. Opstartsfasen indebærer et grundigt felt- og analysearbejde, der skal udgøre grundstenen i udarbejdelsen af en rehabiliterings- og biodiversitetsplan for den enkelte grusgrav.

VURDERING AF VIRKNINGER PÅ MILJØET (VVM)

Her udgør VVM-redegørelser for områderne ligeledes en vigtig kilde til information, og VVM-redegørelser er derfor en vigtig forløber for alle fremtidige aktiviteter. Derfor får vi altid udarbejdet nye VVM-redegørelser, når vi har indtaget et nyt område. VVM-redegørelsen giver blandt andet en basisvurdering af de forventede påvirkninger af biodiversiteten, og disse oplysninger danner ligeledes grundlaget og sætter rammerne for udviklingen af både rehabiliteringsplanen og biodiversitetsplanen. Vores VVM'er udarbejdes gennem et tæt samarbejde med Aabenra Kommune og Region Syddanmark, så vi sikrer en nøjagtig, inklusiv og lovmæssig proces, der drager fordel af lokal ekspertise og sikrer, at vi overholder de pågældende krav på området.

BIODIVERSITETSSCREENING

Forinden påbegyndelse af indvinding foretages målinger af den eksisterende biodiversitet for at opnå forståelse af områdets økosystemer, arter og levesteder. Informationen anvendes til at identificere sårbare områder og truede arter samt til at udvikle skræddersyede foranstaltninger til bevarelse. Disse screeninger viser, at ingen af Kudsk & Dahls grusgrave er placeret i nøgleområder for biodiversitet. Det ændrer dog ikke ved vores tilgang, hvor vi fortsat aktivt arbejder med biodiversitetsforvaltning i alle vores grusgrave.

KORTLÆGNING AF FREDEDE OMRÅDER

For at bevare og beskytte biodiversitet og vores naturlige arv i områder, hvor vi graver, samarbejder vi med NIRAS, der på vegne af Kudsk & Dahl kortlægger beskyttede områder i nærheden af grusgravene. Formålet er at identificere og forstå de områder, der er under særlig beskyttelse, og sikre, at Kudsk & Dahls aktiviteter forbliver i overensstemmelse med lovgivningen og bidrager til bevarelse af værdifulde områder. Ved kortlægningen blev lokale beskyttede områder nær begge vores grusgrave identificeret, og disse er nu indarbejdet i vores forvaltningsplaner og daglig drift.

FORINDEN
PÅBEGYNDELSE
AF INDVINDING
FORETAGES
MÅLINGER AF DEN
EKSISTERENDE
BIODIVERSITET I
OMRÅDET FOR AT
OPNÅ FORSTÅELSE
AF OMRÅDETS
ØKOSYSTEMER, ARTER OG
LEVESTEDER.

INDVINDINGSARBEJDETS TRE FASER • FASE 2:

MENS VI INDVINDER

Indvindingsfasen er vores aktuelle fase i vores to aktive grusgrave. Foruden vores kerneaktiviteter med råstofindvinding har vi fokus på løbende at optimere vores drift, således vi forstyrre natur og nærmiljø mindst muligt. Derfor giver vi løbende plads til, at plante-, dyre- og insektliv kan udfolde sig, og vi monitorer udviklingen løbende.

BESKYTTELSE AF TRUEDE DYREARTER

I Kudsk & Dahl er vi dedikerede til bevarelse og beskyttelse af truede arter som en integreret del af vores tilstedeværelse i grusgravene. Vi arbejder aktivt med nøje overvågning for at identificere og bevare de truede arter, der bosætter sig i vores aktive grusgrave. Et eksempel herpå er vores opdagelse af hornugler i Oksenvad grusgrav, mens den var i drift. For at fremme beskyttelsen af disse fugles levesteder og sikre en uforstyrret trivsel tilpassede vi vores driftsaktiviteter i området. Dette blev gjort med det formål at skabe et ideelt miljø, hvor hornuglerne kunne opretholde deres naturlige adfærd og trivsel.

LØBENDE MILJØVURDERINGER

Kudsk & Dahl udfører regelmæssige miljøvurderinger af vores grusgrave for at overvåge og mindske miljøpåvirkninger. Dette sikrer bæredygtig drift ved at identificere og adressere udfordringer inden for blandt andet biodiversitet, vand og landskab. Formålet er at opretholde en afbalanceret tilgang mellem aktiviteter og miljøbeskyttelse samt at tilpasse sig ændrede forhold.

MIDLERTIDIGE LEVESTEDER

I udkanten af aktive grusgrave er der gunstige betingelser for naturlig vækst, hvilket muliggør trivsel for både planter og dyr. Derfor lader Kudsk & Dahl volde i udkanten af aktive grusgrave stå uberørt for at fremme naturskabe, midlertidige levesteder – vi kalder det at give plads til naturen og lade biodiversiteten blomstre.

Kudsk & Dahl samarbejder desuden med Aabenraa Kommune om at sikre en styrket biodiversitet. Derfor har vi blandt andet haft besøg af en af kommunens biologer, som har bidraget med kyndig vejledning til,

hvordan biodiversiteten i grusgravene kan optimeres.

Derudover ønsker Kudsk & Dahl også at aktivere lokalområdet i forskellige samarbejder – eksempelvis om etablering af midlertidige levesteder for fugle, insekter og andet dyreliv. Her har vi blandt andet indgået et samarbejde med en lokal skole, hvor skoleklasser inviteres til at deltage i en række aktiviteter i vores grusgrave med fokus på at fremme biodiversiteten og opnå læring herom. Aktiviteterne indbefatter blandt andet en sjov dag med kreativ udfoldelse, hvor vi i samarbejde med biologer fra Aabenraa Kommune vil lære eleverne om biodiversitet og bygge insekthoteller og fuglehuse, som skal placeres i vores aktive grusgrave.

FRA DIESEL TIL EL

Kudsk & Dahl har omlagt flere af vores produktionsmaskiner i vores grusgrave fra diesel til el. Det har vi gjort for at nedbringe vores påvirkning af vores omgivelser mest muligt, mens indvindingen står på. Det gælder både udledning af CO₂, støj og generelt arbejdsmiljø for vores medarbejdere.

**FOR AT FREMME
BESKYTTELSEN
AF HORNUGLENS
LEVESTEDER OG SIKRE
EN UFORSTYRRET
TRIVSEL I OKSENVAD
TILPASSEDE VI VORES
DRIFTSAKTIVITETER I
OMRÅDET.**

INDVINDINGSARBEJDETS TRE FASER • FASE 3:

EFTER INDVINDING

Når indvindingsfasen slutter, går det store arbejde med at reetablere natur og rekreative områder for naboer og resten af lokalområdet for alvor i gang. Det er her, vi i Kudsk & Dahl skal bygge videre på det løbende arbejde, der er gjort på reetablerringsområdet, så vi kan komme helt i mål med at videregive området i en bedre stand, end da vi overtog det.

BIODIVERSITETSVURDERING

Efter indvindingsprocessen udføres en vurdering af biodiversiteten for at måle Kudsk & Dahls påvirkninger af biodiversiteten i området. Kudsk & Dahls mål er at sikre, at grusgravene forlades i en bedre tilstand i forhold til deres oprindelige tilstand ved overtagelsen.

REETABLERING

Efter endt indvinding iværksættes reetablerringsplanerne. Dette gjorde sig gældende i grusgraven i Oksenvad Skov, hvor Kudsk & Dahl udførte sand- og grusgravning. Her har området gennemgået en reetablerring for at omdanne det til et naturskønt område, hvor fokus har været at fremme biodiversitet og samarbejde

med jordejeren I/S Oksenvad Skov ved at etablere et nyt skovområde.

Reetablerringen har involveret oprettelsen af rekreative områder med stier velegnet til ridning og vandreture, som lokalsamfundet kan drage nytte af. Desuden er en betydelig indsats blevet gjort for at etablere en udvidet skovsø, hvortil der er blevet udført nyplantning af forskellige træarter.

BIOLOG: LEVESTEDER TIL TRUEDE DYR

Desuden tilstræber vi altid i forbindelse med reetablerringsprocessen at bevare stejle skrænter og sølandskaber, ligesom vi ønsker at undgå brugen af muldjord i forbindelse med vores reetablerringsarbejde. Ifølge biolog Morten D. D. Hansen har det stor gavn for truede dyrearter: "At efterlade udtjente råstofgrave uden planering og/eller påfyldning af muld svarer nærmest 1:1 til egentlig naturgenopretning, idet råstofgrave med deres næringsfattige miljø og kuperede terræn kan tilbyde levesteder til en lang række truede arter, lige fra padder og krybdyr over fugle til sjældne insekter."

FRA GRUSGRAV TIL NATUR-OMRÅDE I OKSENVAD

I perioden fra 2003 til 2018 havde Kudsk & Dahl tilladelse til at indvinde råstoffer i et 24 hektar stort område ved Oksenvad.

Efter 15 års gravearbejde afsluttede vi aktiviteterne i 2018, og i dag er området genetableret som naturområde med adgang for offentligheden.

Det skyldes et stort genetablerringsarbejde – både løbende mens vi indvandt råstoffer i grusgraven og i særdeleshed efterfølgende. I dag huser området en sø på flere hektar, anlagte naturstier, tusindvis af genplantede træer og buske samt borde- og bænkesæt til områdets besøgende.

Efter at have fungeret som værdifuld kilde til råstoffer for den sønderjyske byggeindustri i en årrække, er området i dag et godt aktiv for lokalbefolkningen i og omkring Oksenvad.

A photograph of a natural landscape featuring a pond in the background, surrounded by dense green vegetation and tall grasses. In the foreground, a concrete path leads to a wooden picnic table and two benches. The scene is bright and sunny, with a clear sky and a line of trees in the distance.

**"AT EFTERLADE UDTJENTE
RÅSTOFGRAVE UDEN PLANERING
ELLER PÅFYLDNING AF MULD
SVARER NÆRMEST 1:1 TIL
NATURGENOPRETNING, IDET
RÅSTOFGRAVE MED DERES
NÆRINGSFATTIGE MILJØ OG
KUPEREDE TERRÆN KAN TILBYDE
LEVESTEDER TIL EN LANG RÆKKE
TRUEDE ARTER."**

MØRTE D. D. HANSEN, BIOLOG

MÅL OG KPI'ER FOR ØGET BIODIVERSITET

Monitorering og afrapportering på indsatser og initiativer er en vigtig del af at sikre fremgang og løbende forbedringer – og det er ikke mindst vigtigt for, at vi i Kudsk & Dahl når helt i mål med vores ambitiøse målsætning om øget biodiversitet, når vi videregiver vores indvindingsområder.

I overensstemmelse med det princip har Kudsk & Dahl opstillet målbare KPI'er. De skitserer de resultater, vi har leveret indtil nu samt de områder, hvor vi skal sætte ind de kommende år i vores to aktive grusgrave. Vores arbejde med biodiversitet er dermed aktivt i gang i begge vores grusgrave, men vi fortsætter med at stræbe efter forbedring og læring på området.

INDFRIEDE KPI'ER	NR. HOSTRUP	DYBVAD/ANDHOLM	I ALT	JURIDISK KRAV
Procentdel af grusgrave med en rehabiliteringsplan på plads	X	X	100 %	Ja
Procentdel af grusgrave med progressiv genopretning implementeret	X	X	100 %	Nej
Procentdel af grusgrave, der har vurderet biodiversitetsværdi	X	X	100 %	Nej
Procentdel af grusgrave, der har vurderet deres påvirkning af biodiversitet	X	X	100 %	Nej
Antal grusgrave, der har et mål om at have positiv nettoeffekt på biodiversitet	X	X	2	Nej

KPI'ER, HVOR DER FORSAT GØRES EN INDSATS	NR. HOSTRUP	DYBVAD/ANDHOLM	I ALT	JURIDISK KRAV
Procentdel af rehabiliteret areal	8,7 %	9,5 %	18,3 %	Nej
Procent af stenbrudsareal tildelt midlertidige levesteder (ekskl. søareal)	5,7 %	1,9 %	7,6 %	Nej
Antal casestudier/projekter til støtte for indsatsområderne	2	0	2	Nej

▾ KILDEHENVISNINGER

For mere information:

www.kudsk-dahl.dk, www.unicon.dk og www.cementirholding.com

Cementirs politik for rehabilitering og biodiversitet:

<https://www.cementirholding.com/en/sustainability/our-commitment-environment/respect-natural-resources-and-biodiversity>

CEMBUREAU's roadmap for biodiversitet:

<https://cembureau.eu/media/ck5he3ww/cembureau-biodiversity-roadmap-web.pdf>

Tilladelse til erhvervmæssig indvinding af sand, grus og sten:

<https://regionsyddanmark.dk/media/zu5euhvx/r%C3%A5stof-tilladelse-2017-4-81-101-846-885-891-lunderup-rise-1187-1303-1306-brunde-rise-aabenraa-kommune.pdf>

Tilladelse til erhvervmæssig råstofindvinding:

<https://regionsyddanmark.dk/media/wlohn0su/tilladelse-til-r%C3%A5stofindvinding-nr-hostrup-inkl-bilag.pdf>

**KOM OG BESØG OS I EN AF VORES AKTIVE GRUSGRAVE
I ENTEN NØRRE HOSTRUP ELLER DYBVAD / ANDHOLM**

Kudsk & Dahl A/S

Vojensvej 7, 6500 Vojens
E-mail: mail@kudsk-dahl.dk
Telefon: 70 70 72 92

CVR-nummer: 49857217

Nørre Hostrup

Nørre Hostrup Grusgrav
Hellevadvej 64, 6230
Rødekre

Dybvad / Andholm

Dybvad / Andholm Grusgrav
Andholmvej 10A, 6230
Rødekre